

Az Európai Gazdasági és Szociális Bizottság véleménye az Európai Parlament és a Tanács hitelintézetek tevékenységének megkezdéséről és folytatásáról szóló 2000. március 20-i 2000/12/EK irányelvét, illetve a Tanács befektetési vállalkozások és hitelintézetek tőkeemfeleléséről szóló 1993. március 15-i 93/6/EGK irányelvét átdolgozó európai parlamenti és tanácsi irányelvekre vonatkozó javaslatról

COM (2004) 486 final – 2004/0155 és 2004/0159 (COD)

(2005/C 234/02)

2004. szeptember 13-án a Tanács úgy határozott, hogy az Európai Közösséget létrehozó szerződés 95. cikke alapján kikéri az Európai Gazdasági és Szociális Bizottság véleményét a fent említett kérdésben.

Az „Egységes piac, termelés és fogyasztás” szekció, amelynek az volt a feladata, hogy az EGSZB munkáját előkészítse ezzel a témával kapcsolatban, 2005. február 14-én fogadta el véleményét. Az előadó Guido Ravoet volt.

Az Európai Gazdasági és Szociális Bizottság 2005. március 9–10-én tartott, 415. plenáris ülésén (március 9-i ülés) 124 szavazattal egy ellenében elfogadta ezt a véleményt.

1. A javaslat tartalma és hatálya

1.1 2004. július 14-én az Európai Bizottság közzétette egy irányelvre ⁽¹⁾ vonatkozó javaslatát, mely a második tőkeemfelelési irányelvet (93/6/EGK) és a konszolidált banki irányelvet (2000/12/EK) dolgozza át. Ez az irányelv fogja megvalósítani az új bázeli szabályozást (A tőkeszabályozási intézkedések és tőkeszabványok nemzetközi konvergenciája) az Európai Unióban. Az átdolgozásokat tartalmazó irányelvre a jelen dokumentumban tőkekövetelmény-irányelvként (TKI) hivatkozunk.

1.2 Az Európai Unióban tevékenységet végző valamennyi hitelintézet és befektetési cég a TKI hatálya alá esik majd. A TKI célja, hogy magas kockázatérzékenyséű banki keretszabályozást hozzon létre Európában. Arra kívánja ösztönözni a bankszektor, hogy – a technológiába fektetett pénzelőlegek, valamint a személyzet továbbképzésébe való befektetés révén – idővel fokozatosan térjen át a kockázatot érzékenyebben mérni tudó technikák alkalmazására. A TKI javítja majd a fogyasztóvédelmet, erősíti a pénzügyi stabilitást, és szilárd alapot nyújtva a vállalkozásoknak – a tőke visszajuttatása révén – a terjeszkedéshez és az innovációhoz, segíti majd elő az európai ipar versenyképességét a világban.

1.3 A TKI a Bázeli Bankfelügyeleti Bizottság által kidolgozott új bázeli szabályozás uniós bevezetésére alkalmazott jogalkotási aktus. A Bázeli Bizottságot 1974-ben hozták létre a G10-országok központi bankjainak elnökei. A Bázeli Bizottság által közzétett megállapodások jogilag nem kötelező érvényűek, de azzal a céllal születnek, hogy közös felügyeleti keretet nyújtsanak a koncepciók egymáshoz közelebb hozásához és ahhoz, hogy a nemzetközi tevékenységet folytató bankok számára azonos lehetőségeket biztosító játéktér jöjjön létre.

⁽¹⁾ http://europa.eu.int/comm/internal_market/regcapital/index_en.htm

1.4 A bázeli tőkeegyezményt (Bázel I) 1988-ban tették közzé, és 1999-ben – a kockázatkezelési stratégiák kilencvenes évekbeli gyors fejlődése nyomán – kezdődött meg az egyezmény frissítésének munkája. E munka eredményeként született meg az (új bázeli szabályozásként emlegetett) „A tőkeszabályozási intézkedések és tőkeszabványok nemzetközi konvergenciája” ⁽²⁾ című dokumentum, melyet 2004 júniusában tettek közzé.

1.5 Az új bázeli szabályozás három részre oszlik, melyeket rendszerint „a három pillér” néven emlegetnek. Az első pillér lefekteti a hitel-, piaci és működési kockázat minimális szabályozói tőkéjére vonatkozó követelményeket. Különböző bonyolultsági fokú lehetőségek menürendszere áll a pénzügyintézetek rendelkezésére. A második pillér a felügyeleti felülvizsgálat, melyet a pénzügyintézet és felügyelője közti aktív párbeszéd formájában folytatnak le annak biztosítása érdekében, hogy a csoport kockázati profiljára vonatkozó tőkekövetelményeket stabil, megbízható belső módszerek révén mérjék fel. A harmadik pillér megköveteli a pénzügyintézetektől, hogy fedjék fel tőkeköltségeiket a piac előtt. A harmadik pillért gyakran „a piac fegyelmező ereje”-ként is említik, mivel a nyilvánosságra hozatal a legjobb gyakorlat folytatására ösztönöz, és növeli a befektetők bizalmát.

1.6 A bankok és befektetési cégek a hitel- és a működési kockázatok mérése, illetve a hitelkockázat csökkentése tekintetében számos lehetőség közül választhatnak. Ezzel azt kívánják biztosítani, hogy a szabályozás teste szabott legyen, és a kisebb pénzügyintézetek számára ösztönzést nyújtson a fejlettebb megközelítések alkalmazására. A fejlettebb megközelítések bevezetése költségesebb, mivel azok a pénzügyintézetek által kidolgozott belső modelleken alapulnak. Ezek azonban kockázatérzékenyebbek, így alacsonyabb tőkeköltségeket eredményeznek.

⁽²⁾ <http://www.bis.org/publ/bcbs107.pdf>

		Hitelkockázat		Működési kockázat		
1. pillér	Belső modellek	fejlett belső minősítési módszer (AIRBA)	fejlett hitelkockázat-csökkentés	fejlett mérési módszer, AMA)	2. pillér	3. pillér
	Standard módszerek	belső minősítési alapszámítás (FIRBA)	standard hitelkockázat-csökkentés	standard módszer (STA)		
		standard módszer (STA)		alapszámítási módszer (BIA)		

2. Általános észrevételek

2.1 A TKI az a jogalkotói eszköz, amely a bázeli szabályozást megvalósítja az Európai Unióban. Az Európai Bizottság megalkotta egy irányelv tervezetét, amely lényegében összhangban van a bázeli szabályokkal, figyelembe véve az EU specifikumait. Azért nagyon fontos, hogy a bázeli szabályozás és az EU szabályai nagymértékben megfeleljenek egymásnak, hogy az európai bankok a bázeli szabályozást bevezető más joghatóság alá tartozó területeken versenytársaikkal azonos esélyekkel működhessenek a piacon.

2.2 A TKI és a bázeli szabályozás között alapvető különbséget jelent, hogy az uniós szabályok az EU-ban működő valamennyi hitelintézetre és befektetési cégre vonatkoznak majd, míg a bázeli egyezményt a nemzetközileg aktív bankok számára dolgozták ki. Az Európai Bizottság által kiszélesített alkalmazási kör mind az EU betéteseinek, mind kölcsönfelvevőinek érdekében áll. A jól irányított és tőkével jól ellátott bankrendszer lehetővé teszi, hogy a bankok az egész gazdasági cikluson keresztül fenntartsák hitelezői tevékenységüket. Ez nagyobb stabilitást hoz a bankszektorban.

2.3 Az európai bank- és üzleti világ, valamint az európai fogyasztók számára nyújtott előnyök csak akkor lesznek fenntarthatók, ha az irányelv kellően rugalmas ahhoz, hogy lépést tartson az iparági gyakorlat, a piacok és a felülvizsgálati igények fejlődésével. Erre a betétesek és a kölcsönfelvevők érdekeinek védelme érdekében van szükség, továbbá azért, hogy az EU-t továbbra is a legjobb gyakorlatokat alkalmazó piacként tartsák számon.

2.4 Az Európai Bizottság azon megközelítése, hogy az átdolgozásokat tartalmazó irányelv cikkeiben – amelyek a komitoló-

giai eljárással szabadon módosíthatók – a hosszú távú elveket és célokat, a mellékletekben pedig a technikai lépéseket határozza meg, hatékony módja a szükséges rugalmasság biztosításának.

3. Különös észrevételek

Az EGSZB gratulál az Európai Bizottságnak a javasolt irányelv magas színvonaláért, és úgy érzi, csupán néhány dolog van, amire ki kellene térni. A tervezet minősége jól tükrözi a konzultáció eddig sohasem tapasztalt magas színvonalát, így például azt, hogy az Európai Bizottság a bázeli szabályok uniós joganyaggá való átalakítása során részt vett a Bázeli Bizottság hatástanulmányainak kidolgozásában. Az EGSZB, mint a szervezett civil társadalmat az Unióban képviselő szerv, üdvözli ezt a fejleményt, és arra ösztönzi a társ-jogalkotókat, hogy továbbra is építsék be a piaci szereplők álláspontjait az Unió jogalkotási folyamatába.

3.1 Az Unión belüli kisebb hitelintézetekre gyakorolt hatás

3.1.1 Az EGSZB úgy véli, hogy az Európai Bizottság irányelvjavaslatának alkalmazási köre jól megválasztott, mivel az az Unió valamennyi fogyasztója és vállalkozása számára előnyöket hoz. Az EGSZB emellett úgy véli, hogy a szabályozói tőke átdolgozott rendszere továbbra is előnyökkel jár majd mindenfajta méretű hitelintézet számára. Az Európai Bizottság szövege keskeny mezsgyén egyensúlyoz, hogy egyrészt ösztönzőket nyújtson a kisebb pénzintézeteknek ahhoz, hogy idővel átálljanak a fejlettebb módszerekre, másrészt testre szabottan arányos szabályozási keretet biztosítson, amely figyelembe veszi a kisebb hitelintézetek forrásainak korlátozottságát.

3.1.2 Az Európai Bizottság szövegébe olyan, a Bázeli Bizottság által tett lépések is bekerültek, melyek célja a kis- és középvállalkozásoknak nyújtott kölcsönök szabályozási terheinek csökkentése. Ezek a változások (melyeket alább, „A kis- és középvállalkozásokra gyakorolt hatás” címszó alatt részletezünk) megnyugtatóak az EGSZB számára, amelyet egyébként aggasztott volna, hogy az új szabályozási keret növekvő konszolidációs hullámhoz vezetett volna az európai banküzletben, és így a fogyasztóknak kevesebb választási lehetőség állt volna rendelkezésükre. Ebben a tekintetben az EGSZB ugyancsak megnyugodva jegyzi meg, hogy a PWC 2004. áprilisi hatástanulmányában⁽³⁾ arra a következtetésre jut, hogy ha az irányelvet következetesen, az egész EU-ban bevezetik, nem valószínű, hogy annak bármiféle jelentős hatása lenne az iparágon belüli versenyre.

3.2 A fogyasztókra gyakorolt hatás

Az új szabályozás nyújtotta pénzügyi stabilitás és a nagyobb kockázatérzékenység a fogyasztók számára a pénzügyi rendszerbe vetett bizalom megnövekedése és a lényegesen lecsökkent rendszerkockázat révén lesz előnyös. A PWC hatástanulmánya szerint a kockázatérzékenyebb rendszerre való átállás csökkenteni fogja a fenntartott összes banktőkét, ami az Unióban a GDP kismértékű növekedésében fog lecsapódni. Ha a tőkét a gazdaságban célirányosabban használják fel, az hozzájárul majd az EU szélesebb gazdasági és társadalmi céljainak eléréséhez.

3.3 A kis- és középvállalkozásokra gyakorolt hatás

3.3.1 Az EGSZB üdvözlöi a szabályozás azon módosításait, melyek a kis- és középvállalkozások hitelezésére gyakorolt hatás kérdését kívánják megoldani. Különösen az alábbiakat emeli ki:

- a lakossági görbe laposabbá tételével csökkentették a kisvállalkozásoknak nyújtott kölcsönök tőkeköltségeit;
- néhány bank a kis- és középvállalkozásokkal szembeni követeléseit lakossági követelésként kezeli, és ezeket most egyesített alapon lakossági portfóliójuk részeként kezelhetik;
- a Bázeli Bizottság megszüntette a kisvállalkozásoknak nyújtott kölcsönök szétaprózottságának mértékére vonatkozó követelményeket, így több bank részesülhet előnyös elbánásban;
- valamint az új szabályozás szélesebb körben ismeri el a fedezeteket és a kezességeket.

3.3.2 Az EGSZB ebből a szempontból üdvözlöi a Harmadik mennyiségi hatástanulmány (QIS3) eredményeit. A QIS3 eredményei azt mutatták, hogy a bankok vállalati portfólióba sorolt kis- és középvállalkozások számára nyújtott kölcsönei a standard hitelkockázati módszert használó bankok esetében jórészt szinten maradnak, míg a belső minősítési (IRB) módszereket

⁽³⁾ A PriceWaterhouseCoopers cég kapott megbízást, hogy készítse el a tanulmányt az Európai Bizottság irányelvjavaslatának pénzügyi és makroökonómiai kihatásairól.

használó bankok esetében átlagosan 3–11 %-kal csökkennek. A lakossági elbánásra jogosult kis- és középvállalkozások kockázatainak tőkeköltsége a standard módszer (STA) alkalmazása mellett átlagosan 12-13 %-kal, a fejlett belső minősítési módszer (AIRBA) alkalmazásakor pedig akár 31 %-kal is csökken.

3.4 Az egyes országok mérlegelési jogköreinek megszüntetése az Európai Unióban

A megfelelő, arányos felügyeleti szabályok tagállamok általi következetes alkalmazása mind a helyes, körültekintő felügyeletet, mint az egységes piac céljait elősegítené. Az országok mérlegelési jogköreinek a javasolt tőkekövetelmény-irányelvben szereplő száma és területe aláásná az alkalmazás következetességét. Az EGSZB-nek szilárd meggyőződése, hogy az országok mérlegelési jogkörét egy meghatározott időn belül általánosságban meg kellene szüntetni, és üdvözlöi azt a munkát, amelyet az Európai Bankfelügyelők Bizottsága (CEBS) e tekintetben végez. Számos olyan nemzeti mérlegelési jogkör van, amely jelentősen eltorzíthatná az egységes piacot a határokon átnyúló bankcsoportok számára, és amely a pénzügyi rendszer instabilitását eredményezi. Ez pedig csökkentené az általános szabályozásnak az EU betéteseit és kölcsönfelvevőit számára nyújtott előnyeiket azáltal, hogy növelné a hitelköltségeket és a pénzügyi termékek terén korlátozná a választás körét.

3.4.1 A tőkekövetelmények alkalmazásának szintje

3.4.1.1 Az irányelv 68. cikke megköveteli a hitelintézetektől, hogy a csoporton belül egyéni szinten megfeleljenek a saját pénzeszköz-követelményeiknek. A 69. cikk (1) bekezdése továbbra is lehetővé teszi, hogy a tagállamok saját mérlegelési jogkörükben lemondjanak e követelmény betartásáról, és konszolidált alapon alkalmazzák a szabályokat a hitelintézetre és ugyanazon tagállamban működő leányvállalataira, feltéve, hogy a csoport szigorú feltételeknek felel meg. A követelmény saját döntés alapján történő be nem tartásának ezen lehetősége az egyes tagállamoknak egyenlőtlen esélyeket nyújtó játékteret rögzítene a nemzetközileg aktív bankcsoportok számára. Az EGSZB úgy érzi, hogy ez nem egyeztethető össze az egységes piaccal.

3.4.1.2 Emellett ha egy tagállam úgy dönt, hogy az egyes hitelintézetek szintjén alkalmazza a követelményeket, a felügyelő szerv egy-egy bankcsoport kockázati profilját nehezebben tudná áttekinteni. Ha a konszolidált felügyeletet csak az anyaintézmény ugyanazon tagállamban működő leányvállalataira korlátoznák, annak ugyanez lenne az eredménye. Ezért tehát a felügyeletet az EU-ban általános szabályként konszolidált szinten kellene gyakorolni, feltéve, hogy a hitelintézetek megfelelnek a saját pénzeszközök anyavállalkozás és leányvállalatai közötti megfelelő elosztását biztosító feltételeknek.

3.4.2 Csoporton belüli kockázatok

3.4.2.1 A tagállamoknak jogukban áll saját mérlegelés alapján meghatározni a csoporton belüli kockázatok kockázati súlyát. Ez lehetővé teszi a tagállamok számára, hogy 0 %-os kockázati súlyt alkalmazzanak a hitelintézet és anyavállalkozása, illetve a hitelintézet és leányvállalata vagy anyavállalkozásának leányvállalata közötti kockázatokra. Ahhoz, hogy a 0 %-os kockázati súly legyen alkalmazható, a másik félnek ugyanabban a tagállamban kell működnie, mint a hitelintézetnek. Az EGSZB úgy véli, hogy a 0 %-os kockázati súly tükrözi megfelelően a csoporton belüli kockázatokat. A saját mérlegelési jogkör e tekintetben oda vezethetne, hogy némely tagállamban a hitelintézeteknek minden prudenciális indok nélkül tőkét kellene fenntartaniuk a csoporton belüli kockázatokra.

3.4.2.2 Ha a 0 %-os kockázati súlyt azokra az esetekre korlátoznák, amikor a másik fél ugyanazon tagállamban működik, az nem volna összhangban az egységes piaccal. Azoknak a csoporton belüli kockázatoknak, amelyeknél a másik fél más tagállamban van, ugyanaz a kockázati profiljuk, mintha a másik fél ugyanazon tagállamban volna. Általános szabályként 0 %-os kockázati súlyt kellene alkalmazni az olyan csoporton belüli kockázatokra, ahol a másik fél EU-n belüli.

3.4.3 A működési kockázat fejlett mérési módszere (AMA)

3.4.3.1 A Bázeli Bankfelügyeleti Bizottság a következőképpen határozza meg a működési kockázatot: „a nem megfelelő vagy be nem vált belső folyamatokból, emberekből és rendszerekből, illetve külső eseményekből eredő közvetlen vagy közvetett veszteség”. Az új bázeli szabályozásban szerepel először a működési kockázat költsége, így a pénzügyintézeteknek teljesen új rendszereket kell kidolgozniuk a működési kockázat mérésére. Ahogy fentebb részleteztük, a működési kockázat méréséhez többféle lehetőség közül lehet választani. A fejlett mérési módszer (AMA) megköveteli a bankoktól, hogy belső mérési modelleket fejlesszenek ki, amelyeket az illetékes hatóságokkal jóvá kell hagyatni. Az európai pénzügyintézetek a cégcsoportjuk szintjén sokat fektettek e rendszerek kifejlesztésébe, a működési kockázat mérését azokhoz az üzletágakhoz igazítva, amelyekben tevékenykednek.

3.4.3.2 A 105. cikk (4) bekezdése szerint a tagállamok szabadon dönthetnek arról, hogy megengedik-e a hitelintézeteknek, hogy a működési kockázat fejlett mérési módszerei használatának feltételeként felállított kritériumokat az uniós csoporton belül a legmagasabb szinten teljesítsék. Az AMA-nak az EU-n belüli konszolidált csoport szintjén való alkalmazása összhangban van a működési kockázat kezelésének az európai bankvilágban bevezetett üzletági megközelítésével. Ha egy bank nem tud megfelelni a követelményeknek az EU-csoport szintjén, akkor lehetetlen pontosan tükrözni a csoport

működési kockázat profilját. Ha a csoport igazolni tudja, hogy a működési kockázati tőke megfelelően oszlik meg a csoporton belül, a követelményeknek az anyaintézménynek és leányvállalatainak együttvéve kell megfelelniük.

3.4.4 Pénzügyintézetekhez fűződő kockázatok a standard hitelkockázati módszer alapján

A tagállamoknak az új bázeli szabályozással párhuzamosan mérlegelési joguk van a tekintetben, hogy a pénzügyintézetekkel összefüggő kockázatok kockázati súlyának meghatározására szolgáló két módszer közül melyiket alkalmazzák (VI. melléklet 26–27. és 28–31. bekezdés). Az egy-egy hitelintézet esetében alkalmazott módszert inkább annak nemzeti hovatarozása, nem pedig ésszerűségi okok határozzák meg. A határokon átnyúlóan működő hitelintézetek lényegesen eltérő elbánásban részesülhetnek, mint az ugyanazon a piacon tevékenykedő versenytársak. Ez nem volna összhangban az egységes piac céljaival, ezért az EU-ban egységes módszert kell alkalmazni.

3.4.5 A lejárat eltérések kezelése

A tagállamoknak az új bázeli szabályozással párhuzamosan mérlegelési joguk van a tekintetben, hogy alkalmazzák-e a fejlett módszert (AIRBA) használó hitelintézetekre vonatkozó tényleges lejárat formulát (VII. melléklet, 2. rész, 12. bekezdés) az alpmódszert használó pénzügyintézetekre is. A tényleges lejárat formula segítségével a rövid lejáratú termékek tőkeköltségének mérése jobban összeegyeztethető azok tényleges kockázati profiljával. A határokon átnyúlóan működő hitelintézetek lényegesen eltérő elbánásban részesülhetnek, mint az ugyanazon a piacon tevékenykedő versenytársak. Az EGSZB itt is úgy véli, hogy ez nem volna összhangban az egységes piac céljaival. Az egyes országok mérlegelési jogkörét meg kellene szüntetni annak biztosítása érdekében, hogy az alpmódszert (FIRBA) alkalmazó valamennyi hitelintézet azonos elbánásban részesüljön.

3.5 Felügyeleti együttműködés, 2. pillér és 3. pillér

3.5.1 Az EGSZB egyetért az Európai Bizottsággal abban, hogy az EU-n belüli, határon átnyúló üzleti tevékenység erősödése és a határon átnyúló csoportokon belüli kockázatkezelés centralizációja folytán egyre nagyobb szükség van az EU-n belüli országok felügyeleti hatóságai közötti koordináció és együttműködés javítására. Az irányelvjavaslat azzal, hogy meghatározott szerepet alakít ki a konszolidációs felügyelet számára, tiszteletben tartja az egyes országok illetékes hatóságainak szerepét, miközben egységes alkalmazási helyet biztosít a pénzügyintézetek számára (pl. a belső minősítési modell elfogadásához a hitelkockázat, illetve a fejlett mérési módszer elfogadásához a működési kockázat esetén).

3.5.2 Az EGSZB úgy véli, hogy a konszolidációs felügyeleti modellt ki kellene terjeszteni mind a 2. pillér felügyeleti felülvizsgálatára, mind a 3. pillér körébe tartozó tájékoztatási követelményekre. Mindkét pillért az egyes csoportok EU-n belüli legmagasabb konszolidációs szintjén kellene alkalmazni. Ha a 2. és 3. pillért egyedi szinten alkalmazzák, azok nem fogják tükrözni a csoport mint egész kockázati profilját. A 2. pillér részeként szereplő felügyeleti felülvizsgálat esetében ez oda vezetne, hogy egy-egy csoport EU-n belüli leányvállalatai nem egységes felügyeleti kezelés alá tartoznának, és veszélybe kerülne az a cél, hogy a csoport kockázati profilját jobban felmérjük. Ez nem állna a betétesek és a kölcsönfelvevők érdekében. Ha a 3. pillért nem alkalmazzák a csoport szintjén, akkor a befektetők nem fognak profitálni a tájékoztatásokból, mivel nem tudják felmérni a csoport mint egész pénzügyi stabilitását.

3.6 A befektetési cégek kezelése

Az EGSZB üdvözlözi a befektetési cégek bevonását az európai szabályozás keretébe. Ez fontos az európai pénzügyi rendszer stabilitása szempontjából, amely egyre jobban függ a pénzpiacok teljesítményétől. Az EGSZB úgy véli, hogy ahol hitelintézetek és befektetési cégek ugyanazon kockázatoknak vannak kitéve, ott, amennyire csak lehet, azonos szabályokat kell rájuk alkalmazni.

3.7 Felügyeleti tájékoztatás

Az EGSZB teljes mértékben támogatja egy felügyeleti tájékoztatási rendszer felvételét az irányelvjavaslatba. A felügyeleti tájékoztatás ösztönözni fogja az egységes piacon belül a konvergenciát és tájékoztatást nyújt majd az EU tőke-megfelelési szabályozásában esetlegesen szükséges változtatásokról. Az irányelv megvalósításában tapasztalható lényeges eltérések feltárásához is hozzájárul majd. Az EU egész területén azonos esélyeket biztosító játéktér biztosítása mind a bankoknak, mind a fogyasztóknak érdekükben áll.

3.8 A kereskedési könyv felülvizsgálata

A Bázeli Bizottság a pénzpiac szabályozásán együttműködő nemzetközi testülettel, az Értékpapír-felügyelet Nemzetközi Szervezetével (IOSCO) együtt vállalkozik arra, hogy áttekintse a másik fél kockázatával és a kereskedési könyvvel kapcsolatos kérdéseket (*). Az EGSZB határozottan üdvözlözi az Európai Bizottság elkötelezettségét, mellyel gondoskodni kíván arról, hogy az irányelvbe még bevezetése előtt bekerüljenek a kereskedési könyv felülvizsgálatának eredményei. Az EGSZB egyetért azzal, hogy a kettős megghiúsulással és a partnerkockázattal kapcsolatban végzett munkát gyorsan be kell fejezni, és az

(*) A pénzügyintézeteknek két fő kategóriájuk van az eszközeikre: a „banki könyv” és a „kereskedési könyv”. A legtöbb közép- és hosszú távú tranzakciót (kölcsönök, betétek stb.) a banki könyv útján könyvelik, míg a kereskedési könyv az intézmény által kereskedői minőségében fenntartott rövid távú pénzeszközök saját portfóliója. A befektetési bankok jóformán az összes pénzügyi eszközüket a kereskedési könyvbe vezetik. A banki könyv és a kereskedési könyv közötti határvonalat formálisan soha nem határozták meg.

Európai Bizottság rendelkezésére álló jogalkotási eszközök segítségével be kell építeni az irányelvbe. A kereskedési könyv és a banki könyv közötti határvonal kérdése azonban nagyon technikai jellegű, ennek kezelését ezért nem szabad elsietni. A befejezetlen munkának ebben az alapvető kérdésben negatív hatása lehetne az európai befektetőkre a jövőben. Az EGSZB üdvözlölné ennek a témának egy alaposabb áttekintését és egy későbbi időpontban beépítését az EU jogalkotásába.

3.9 A végrehajtás időpontja

Az EGSZB úgy véli, hogy ami a standard módszert illeti, a végrehajtás időpontja ne 2006. december 31-e legyen, hanem inkább 2007. január 1-je, ami pedig a fejlettebb módszert illeti, ne 2007. december 31-e, hanem inkább 2008. január 1-je legyen. Az a követelmény, hogy az irányelvet december 31-én hajtsák végre, nehézkes beszámolási kötelezettségeket eredményezne.

3.10 Ciklikusság

Egyesek komolyan aggódnak amiatt, hogy az új szabályozásnak prociklikus hatása lehet. Ez oda vezetne, hogy a bankok a gazdaság lassuló időszakában korlátoznák kölcsöneiket, mivel a kockázatosabbá váló környezetben nagyobb tőkeszintekre van szükség. Noha elkerülhetetlen, hogy a nehezebb időszakokban a hitelek bizonyos korlátozásokkal álljanak rendelkezésre, e korlátozások növekedése súlyosbíthatná a gazdaságban a recessziós irányzatokat. Az EGSZB határozottan üdvözlözi azt a követelményt, hogy a tőke-megfelelési irányelv értelmében végezzenek tőrésvizsgálatokat (stressz-test) az egész gazdasági cikluson át. A szándék, hogy a szabályozás prociklikus hatását az Európai Bizottság által készített és az Európai Parlamentnek és a Tanácsnak benyújtott kétévenkénti jelentések útján rendszeresen áttekintsék, a minimum, amit meg kell tenni a prociklikusságot illetően.

3.11 A nemzetközi pénzügyi jelentési szabványok (IFRS) hatása a szabályozói tőkére

3.11.1 Az IFRS-számlák kiváló minőségű adatokat szolgáltatnak, amelyek rendszerint megbízhatóak. Ezeket tehát a szabályozói tőke meghatározásánál kiindulópontnak lehet tekinteni. Ha a tőkeellátottság kezelése az IFRS alapul vételével történik, az egyben ahhoz is hozzájárul, hogy az egyes pénzügyintézeteknek azonos esélyeket biztosító játéktér alakuljon ki, és javuljon az összehasonlíthatóság. Emellett az IFRS és a tőkeellátottsági szabályok közötti nagyfokú összhang révén nagy valószínűséggel elkerülhetők a piaci szereplők között fellépő zavarok, és a belső eljárások is egyszerűbbé és költséghatékonyabbá válnak.

3.11.2 Az EGSZB úgy véli, hogy a két szabálykészlet közötti hasonlóság folytán a bankoknak – ideális esetben – csupán egyetlen adathalmazt és kiindulópontot kell fenntartaniuk valamennyi pénzügyi és szabályozói jelentéskészítési követelményhez. Bizonyos körülmények között azonban a szabályozó szervek eltérő álláspontot foglalhatnak el, különösen akkor, amikor a számviteli szabványok nem tükrözik megfelelően a kockázatveszélyeket. A szabályozó szerveknek tehát bizonyos korrekciókat kell végrehajtaniuk a számviteli eredményeken. Ha a számviteli szabványok lefektetői által kitűzött eljárás az új tőke-megfelelési szabályozás egy vagy több célkitűzésével ellentétbe kerülne, úgy prudenciális szűrőkre lesz szükség a szabályozói tőke értékeléséhez. Ezeket a korrekciókat – az úgynevezett „szabályozó szerv által elfogadott számviteli elveket” – működtetési okokból csupán a lényeges pontokra célszerű korlátozni.

3.11.3 E háttérrel tekintve az EGSZB üdvözli azt a szűrőt, amelyet az Európai Bizottság az irányelvjavaslat 64. cikkének (4) bekezdésébe a Bázeli Bizottság álláspontjával összhangban beépített. Az EGSZB ugyancsak üdvözli a CEBS prudenciális szűrők kifejlesztésén végzett folyamatos munkáját.

Brüsszel, 2005. február 9.

4. Következtetés

4.1 Az irányelvjavaslatot jelenleg első olvasatban tárgyalja a Miniszterek Tanácsa és az Európai Parlament. Az EGSZB úgy érzi, hogy a hangsúlyt most egy rugalmas irányelvben történő megállapodásra kell helyezni, amely összhangban van a bázeli szabályozással, és ösztönzi a konvergencia alkalmazást az EU egész területén.

4.2 Fontos, hogy az irányelvet illetően viszonylag gyors megegyezés szülessen, hogy az iparág javított kockázatkezelő rendszerekbe történt 20 milliárd vagy maximum 30 milliárd eurós befektetésének előnyei realizálódjanak. Ha a bevezetés késne, az az európai bankrendszer versenyhátrányba hozná a globális piacon. Ez nem állna Európa betéteseinek és kölcsönfelvevőinek érdekében. A jogszabály minőségének azonban példát kell teremtenie, és a társjogalkotóknak valamennyi érdekelt fél véleményét figyelembe kell vennie.

Az Európai Gazdasági és Szociális Bizottság

Elnöke

Anne-Marie SIGMUND
